

Sprawozdanie z działalności Komisji Księgi Stadnej koni rasy konik polski w latach 2014 -2015

Komisja powołana przez Zarząd Główny Polskiego Związku Hodowców Koni na 6-letnią kadencję 2012- 2018

w następującym składzie:

- 1. Jan Słomiany – Przewodniczący**
- 2. Tadeusz Jezierski – Wice - przewodniczący**
- 3. Katarzyna Igielska**
- 4. Patrycja Wojciechowska**
- 5. Wojciech Ganowicz**
- 6. Zbigniew Jaworski**
- 7. Marek Żuławski**

Komisja Księgi Stadnej Koni rasy konik polski zgodnie z zapisami statutowymi zajmuje się organizacją hodowli koników polskich, jej merytorycznym nadzorem oraz wyznaczaniem kierunków do których hodowla ta powinna dążyć.

- Posiedzenia komisji odbywały się po dwa razy zarówno w 2014 jak i 2015 roku.

- Wiele spraw, których nie można odłożyć w czasie podejmowanych było po konsultacjach i uzgodnieniach w formie elektronicznej.

Program hodowli zachowawczej koni rasy konik polski, który obowiązuje od **01.01.2013 r.** wprowadził drugi dział **G II** dla klaczy hodowlanych, które przede wszystkim ze względu na umaszczenia myszate z odmianami, nie mogą być wpisane do księgi elitarnej **G I**.

Stąd też sporo wątpliwości, które na początku mieli pracownicy Okręgowych lub Wojewódzkich Związków Hodowców Koni, rozstrzygała Komisja. Takich spraw było w okresie sprawozdawczym kilkanaście. Generalnie chodziło o wpisy klaczy, których odmiany były dyskusyjne.

Komisja przyjęła zasadę, że przedstawicielki szczególnie rzadkich linii klaczy takie jak:

- Białka, Bona, Geneza, Popielica

będą wpisywane do księgi głównej klaczy działu drugiego (**GII**) w sytuacji większych odstępstw niż te zapisane w programie.

- Tematem dosyć absorbującym jest powstała „moda” na **przydomki** przed nazwą konika. Takich spraw rozpatrywaliśmy około 10. W części komisja przychyliła się do próśb wnioskodawców, przede wszystkim z hodowli stadninowych i rezerwatowych jak Stado Ogierów Sieraków czy Nadleśnictwo Kliniska.

Ustaliła też, że **przydomki nie mogą być dwuczłonowe i muszą być krótkie.**

- Komisja ustaliła wykaz Ośrodków hodowlanych, w których przeprowadza się próby dzielności koników. **Są to:** SO w Sierakowie, Ośrodek HZKP „Bazylija” w Pilchowicach, Stacja Badawcza Popielno, RPN Zwierzyniec, OZHK Rzeszów – Piknik z Konikiem Polskim w Trzciny, oraz Święto Konika Polskiego w Wojnowie. Udzielono też akceptacji na takie próby hodowcy w Pomysku Wielkim - Pomorski Związek Hodowców Koni.

Zasadą jest, że w tych próbach uczestniczy przedstawiciel Komisji (przynajmniej jeden). Jest to związane również ściśle z udziałem w licencjach przeprowadzanych w tych Ośrodkach, klaczy i ogierów. Staramy się nie organizować prób w wielu ośrodkach hodowlanych ze względu na minimalny udział uczestniczących koników, jak również realnych możliwości organizacyjnych tych ośrodków hodowlanych.

- Następną grupą spraw rozstrzyganych przez Komisję, to uznanie potomstwa ogierów, które nie uzyskawszy jeszcze licencji kryły klacze (przypadki w hodowlach wolnościowych, gdzie ogierey wyłamały ogrodzenie i dostawały się do stada klaczy). Komisja nie uznawała za pełne pochodzenie tych źrebiąt.

- w 2014 roku Komisja w pełnym składzie obserwowała Wszechstronny Konkurs Konika Polskiego, który odbywa się jako Memoriał Prof. Tadeusza Vetulaniego. Celem było ustalenie i uznanie WKKP jako alternatywnej próby dzielności koników. Komisja zaakceptowała przygotowane przez specjalistę z W-MZHK w Olsztynie p. Adama Domżałę szczegółowe przepisy konkursu.

WKKP mogą przeprowadzać wszystkie Ośrodki, które spełnią zapisane w nim wymogi.

Wszechstronny Konkurs Konika Polskiego polega na:

Warunki techniczne

Rajd - dystans 20 km (+/- 0,5 km)

- podłoże naturalne, konfiguracja terenu łagodna
- max czas przejazdu 2h (tempo min. 10km/h)
- tętno/puls max 60 ud/min mierzone do 15 min od minięcia linii mety

Zwycięża para (koń, jeździec), która pokona dystans w najkrótszym czasie i pomyślnie przejdzie bramkę wet.

W przypadku uzyskania takiego samego czasu (hh:mm:ss) o kolejności decyduje wynik testu wysiłkowego.

Ścieżka - dystans 0,8 km (+/- 50 m)

- podłoże naturalne, konfiguracja terenu zróżnicowana
- max czas przejazdu 8 min (tempo min. 6 km/h)
- przeszkody ilość 16-18

Zwycięża para, która pokona ścieżkę w najkrótszym czasie (suma czasu przejazdu i czasów karnych za błędy na przeszkodach) i pomyślnie przejdzie bramkę wet.

Wyścig - dystans 0,4 km

- podłoże naturalne, konfiguracja terenu płaska/łagodna

- max czas przejazdu 2 min (tempo min. 12 km/h)
- trasa po prostej lub po łuku z nawrotem

Zwycięża para, która pokona dystans w najkrótszym czasie i pomyślnie przejdzie bramkę wet.

- Długo dyskutowana była potrzeba przeprowadzania obowiązkowych prób dzielności również dla klaczy.

Do tej pory klacze mogły takie próby zaliczyć, ale nie wynikało to z obowiązującego programu hodowli zachowawczej.

- Z propozycją do Komisji o potrzebie zaliczania takich prób przez klacze zwrócił się Zarząd Związku Hodowców Koników Polskich realizując postulat z Walnego Zebrania Sprawozdawczego Związku.

Komisja sprawą zajęła się w roku bieżącym i wyprzedzając datę sprawozdania powiem, że zmieniła program hodowlany wpisując obowiązek zaliczenia prób użytkowości od roku 2017. Próby te klacze muszą zaliczyć w przeciągu czterech lat od daty wpisu.

- Wspólnie z prof. Zbigniewem Jaworskim Prezesem PZHK, Prezesem ZHKP, członkiem Komisji przeprowadziliśmy szkolenie 30 inspektorów z Wojewódzkich i Okręgowych ZHK d/t przedłużenia i nabycia uprawnień do wpisu koni rasy konik polski do Księgi Stadnej. Odbyło się to podczas Konferencji Naukowej „Koniki polskie w hodowli i badaniach naukowych” w dniach 7-9.09.2015 r. w Popielnie.

Stan hodowli konika polskiego w latach 2014-2015 – statystyk

I. Pogłowie koników polskich

Rasa konik polski														
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
kl. G	1.100	974	819	861	814	748	612	561	505	458	358	404	368	404
mł. kl. G	201	222	215	165	159	163	172	133	109	92	100	91	60	44
og. G	155	139	147	142	142	127	118	173	142	107	97	88	74	89
mł. og. G	5	11	11	17	14	16	26	20	21	36	27	21	19	14
żreb. hod.	864	751	604	628	602	548	513	467	441	280	218	198	181	218
żreb. niehod.	36	35	30	35	44	39	43	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
og. kryjące	161	158	152	153	165	177	166	159	134	135	113	97	89	92
śr. krycie	9,0	7,77	7,70	6,70	7,52	5,57	5,57	5,72	5,85	5,13	4,95	4,54	4,51	5,01

II. Liczbowa przynależność ogierów wyodrębnionych linii męskich w Księgach Stadnych koników polskich (wydanych przez PZHK)

Lp.	Linia męska	ogierzy wpisane do ksiąg stadnych kn do 2013 roku	ogierzy wpisane w latach 2014-2015
1.	Chochlik ur. 1940 r.	51	3
2.	Glejt I ur. 1944 r.	30	3
3.	Goraj ur. 1935 r.	78	-
4.	Liliput ur. 1918 r.	21	4
5.	Myszak ur. 1937 r.	28	-
6.	Wicek	113	2

Ogółem	321	12

III. Ogiery uczestniczące w Programie Ochrony Zasobów Genetycznych - lata 2014-2015

Przekrój wiekowy ogierów zarejestrowanych w Programie Ochrony Zasobów Genetycznych prowadzony przez Instytut Zootechniki:

- od 3 do 10 lat: 94 szt. tj. 56,63 %
- od 10 do 15 lat: 48 szt. tj. 28,92 %
- od 15 do 20 lat: 18 szt. tj. 10,84 %
- powyżej 20 lat: 6 szt. tj. 3,61 %

.....

Razem: 166 szt. - 100 %

W Polsce funkcjonuje 6 linii ogierów:

1. Linia ogiera Liliput ur. 1918 r. - w POZG uczestniczy 23 jego przedstawicieli,
2. Linia ogiera Wicek ur.? - w POZG uczestniczy 48 jego przedstawicieli,
3. Linia ogiera Goraj ur. 1935 r. - w POZG uczestniczy 33 jego przedstawicieli,
4. Linia ogiera Myszak ur. 1937 r. - w POZG uczestniczy 16 jego przedstawicieli,
5. Linia ogiera Chochlik ur. 1940 r. - w POZG uczestniczy 31 jego przedstawicieli,
6. Linia ogiera Glejt I ur. 1944 r. - w POZG uczestniczy 15 jego przedstawicieli.

IV. Koniki urodzone i opisane - 1544 szt.

2014 rok (740 szt.)

- najwięcej na terenie Wielkopolskiego ZHK – 124 szt.
- najmniej w Wojewódzkim ZHK – Oddział Radom – 3 szt.

2015 rok (804 szt.)

- najwięcej na terenie Wielkopolskiego ZHK – 133 szt.
- najmniej w Wojewódzkim ZHK – Oddział Radom – 3 szt.

V. Uzyskane licencje - 447 szt.

2014 rok (236 szt.)

- najwięcej: Pomorskim ZHK (Malbork) – 42 szt.

OZHK we Wrocławiu– 29 szt.

Zachodniopomorski ZHK (Szczecin) - 21 szt.

2015 rok (211 szt.)

- najwięcej: Wielkopolski ZHK: 29 szt.,

Pomorski ZHK (Malbork) – 28 szt.,

WZHK w Białymstoku: 26 szt.

VI. Próby użytkowości

- ogierki: 33 szt. (14 - polowa próba wierzchowa, 3 - polowa próba zaprzęgowa, 16 – polowa próba wstępna)

- klacze: 428 szt. (29 – polowa próba wierzchowa, 3- polowa próba zaprzęgowa, 396 – polowa próba wstępna)

VII. Przeglądy dotyczące osobników wpisanych do ksiąg

- ogierzy starsze: 304 szt.

najwięcej: Wielkopolski ZHK: 63 szt., Warmińsko-Mazurski ZHK w Olsztynie: 45 szt.,

WZHK w Białymstoku: 26 szt.

- klacze starsze: 2122 szt.

najwięcej: Wielkopolski ZHK: 402 szt., Warmińsko –Mazurski ZHK w Olsztynie: 257 szt.,

Pomorski ZHK: 243 szt.

- Komisja uważnie monitoruje to, co dzieje się w poszczególnych liniach klaczy oraz ogierów.

Aktualnie żadnej z nich nie grozi wyginiecie. Jednak ich liczebność jest bardzo zróżnicowana.

Część linii jest nadreprezentatywna w stosunku do innych, które mają nielicznych przedstawicieli.

VI. Próby użytkowości

- ogierki: 33 szt. (14 - polowa próba wierzchowa, 3 - polowa próba zaprzęgowa, 16 – polowa próba wstępna)

- klacze: 428 szt. (29 – polowa próba wierzchowa, 3- polowa próba zaprzęgowa, 396 – polowa próba wstępna)

VII. Przeglądy dotyczące osobników wpisanych do ksiąg

- ogierzy starsze: 304 szt.

najwięcej: Wielkopolski ZHK: 63 szt., Warmińsko-Mazurski ZHK w Olsztynie: 45 szt.,
WZHK w Białymstoku: 26 szt.

- klacze starsze: 2122 szt.

najwięcej: Wielkopolski ZHK: 402 szt., Warmińsko –Mazurski ZHK w Olsztynie: 257 szt.,
Pomorski ZHK: 243 szt.

- Komisja uważnie monitoruje to, co dzieje się w poszczególnych liniach klaczy oraz ogierów.

Aktualnie żadnej z nich nie grozi wyginięcie. Jednak ich liczebność jest bardzo zróżnicowana.

Część linii jest nadreprezentatywna w stosunku do innych, które mają nielicznych przedstawicieli.

Komisja stara się uświadamiać hodowców, przedstawiając im ten problem, aby zakupując klacze do swoich hodowli, brali jednocześnie pod uwagę ich przynależność do wyodrębnionych linii.

Celem każdego ośrodka hodowlanego powinno być dążenie do jak największego zróżnicowania genetycznego stada, to znaczy posiadania przedstawicieli wielu linii, a szczególnie tych, które są nielicznie reprezentowane.

Dziękuję za współpracę:

Andrzejowi Stasiowskiemu Dyrektorowi PZHK oraz wszystkim pracownikom Biura Związku

Dyrektorom Okręgowych i Wojewódzkich Związków Hodowców Koni

wszystkim organizatorom imprez związanych z konikiem polskim

Marianowi Pankowskiemu oraz Pawłowi Wójtowiczowi – SO Sieraków Tarpaniada

Annie i Sławomirowi Niedbalskim – Piknik z Konikiem Polskim Wojnowo

Agnieszce Pyc, Ireneuszowi Wasilewskiemu – Bazyliada

Marlenie Boroń – Weekend z Konikiem Polskim Popielno

Danucie i Andrzejowi Duljanom - Piknik z Konikiem Polskim w Trzcinity

Członkom Komisji Księgi Stadnej koni rasy konik polski,

Szczególne podziękowanie składam

Prof. Zbigniewowi Jaworskiemu Prezesowi PZHK, Prezesowi ZHKP